

Examenul național de bacalaureat 2022

Proba E. c)

Istorie

Varianta 7

Filiera teoretică, profil umanist, toate specializările; Filiera vocațională - profil artistic, toate specializările; - profil sportiv, toate specializările; - profil pedagogic, specializările: bibliotecar-documentarist, instructor-animator, instructor pentru activități extrașcolare, pedagog școlar, educator-puericultor; - profil teologic, toate specializările.

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă zece puncte din oficiu.
- Timpul de lucru efectiv este de trei ore.

ZADANIE I.

(30 bodov)

Pozorne prečítajte nasledovné zdroje:

A. „Po tom ako mu bol priznaný titul správca Severinu Ján Huňady (Iancu de Hunedoara) sa stane [...] vojvodcom Transilvânie/Transilvania. [...] Medzi rokmi 1443-1444 vojak veľkej duše realizuje vojenskú kampaň na území Srbska a Bulharska, oslobodí Niš [...] a Sofiu a ohrozuje priam centrum Osmanskej ríše. Vystrašení tak zdĺhavou vojenskou kampaňou, Turci žiadajú o mier, ktorý sa podarí uzavrieť na 10 rokov, vďaka Jánovi Huňadymu, v roku 1444. Vyplávaním benátskej flotily do vód Bosporu, pápežskou implikáciou a implikáciou panovníkov západu [...] sa obnovia kresťanské vojnové plány. Ján Huňady neschválil narušenie mieru, ale, s prijatím rozhodnutia, postaví sa na čelo transylvánskeho, chorvátskeho a bosenského vojska, bojujúc po boku maďarského kráľovského vojska a vojska Rumunského kniežatstva/Țării Românești [...]. Boj sa uskutočnil 10. novembra 1444 pri Varne v Bulharsku (okupované osmanmi), kresťanské vojsko, v trochu menšom počte, bolo porazené osmanmi. Numericky prekvapivá sila, sčasti, vojenská taktická nekompatibilita rozhodli o výsledku boja: v porovnaní s ťažkým pohybom, Turci vsadili na jazdcov, ktorí sa dokázali ľahko pohybovať a na prekvapivé vpády.“

(I.A. Pop, I. Bolovan, *Marea istorie ilustrată a României și a Republicii Moldova*)

B. „V roku 1459, Vlad Narážač (Vlad Țepeș) odmietol platiť tribút a iné obligácie nastolené Turkami. V zime medzi rokmi 1461-1462 [...] napadol prostredníctvom prekvapivého útoku z južnej strany Dunaja a zničil všetky strategické, osmanské, opevnené body [...]. Ako následok, na jar roku 1462, osmanská armáda na čele s Mehmetom II., dobyvateľom Konštantínopolu, vyrazí smerom k Rumunskému kniežatstvu [...]. Časť armády prekročila Dunaj/Dunăre pri Turnu [...] a druhá časť sa plavila po mori a Dunaji až do Brăila, ktorú dobyla. [...] 16. júna 1462 Vlad Narážač zorganizuje nočný útok na nepriateľský tábor so zámerom zavraždiť sultána. Cieľ nebol dosiahnutý, ale samotný skutok zapríčinil paniku, a tak Osmani [...] sa vráždili navzájom. Po tomto útoku, panovník sa utiahol na sever od hlavného mesta [...].

Sultán priviedol so sebou aj náhradníka Vlada Narážča, v osobe jeho brata, Radu cel Frumos [...]. V roku 1462, medzi novým panovníkom, Radu cel Frumos a sultánom sa uzatvorí nová dohoda [...]. Následkom tejto dohody sa upravili pravidla rumunsko-osmanských politických vzťahov. Rumunské kniežatstvo únaďa nadvládu Osmanskej ríše a odvádza ročný tribút [...] za ochranu, garantovanie štatútu a za uchovávanie inštitúcií.“

(I.A. Pop, I. Bolovan, *Marea istorie ilustrată a României și a Republicii Moldova*)

Opierajúc sa o tieto zdroje, odpovedajte na nasledovné požiadavky:

1. Menujte stredoveký rumunský štát uvedený v zdroji **B**. **2 body**
2. Napíšte zo zdroja **A**, informáciu vzťahujúcu sa na boj pri Varne. **2 body**
3. Uveďte jedného vodcu z rumunského priestoru, na ktorý sa vzťahuje zdroj **A**, respektíve zdroj **B**. **6 bodov**
4. Napíšte na skúškový hárok písmeno zodpovedajúce zdroju, ktorý tvrdí, že prostredníctvom vojenských výprav je ohrozený stred Osmanskej ríše. **3 body**
5. Uveďte jeden vzťah príčina–následok, medzi dvoma informáciami zo zdroja **B** a spresnite úlohu každej z nich (*príčina*, respektíve *následok*). **7 bodov**
6. Predstavte dve historické udalosti vykonané Rumunmi v oblasti medzinárodných vzťahov v 15. storočí, okrem tých na ktoré sa vzťahuje zdroj **A** a zdroj **B**. **6 bodov**
7. Uveďte jednu podobnosť medzi dvoma diplomatickými akciami, na ktorých sa zúčastňujú Rumuni v 16. a 18. storočí. **4 body**

ZADANIE II.

(30 bodov)

Pozorne prečítajte nasledovný zdroj:

„V roku 1873 [...] problematika vyhlásenia nezávislosti Rumunska/Romániei, navštívené princom Karolom I. (principele Carol I) a niektorými ministrami, utvorilo vládny cieľ, ktorej väčšina, invokujúc externý nepriateľný kontext, považuje okamžitú realizáciu tohto cieľa za nevhodnú. Väčšina členov vlády [...] podporovala intenzifikáciu diplomatických vyjednávaní za účelom nadobudnutia nezávislosti [...].

Znovuotvorenie „osmanskéj krízy/otázky v roku 1875, udalosť, tentokrát zapríčinená malými národmi z južnej oblasti Dunaja/ Dunării a nielen, ako i v minulosti, dišputy medzi veľkými mocnosťami o vládu v tejto časti Európy, postaví rumunské kniežactvo do nesmierne komplexnej situácie. Hlavným cieľom medzinárodnej rumunskej politiky, v prvej fáze krízy, je vyhnutie sa strate územia Rumunska v konfliktných situáciách. [...]

Všetky návrhy na rumunsko-ruskú vojenskú spoluprácu, iniciované Karolom I. I. C. Brătianu alebo M. Kogălniceanu boli zamietnuté ruským cárom Alexandrom II. a kancelárom Gorceakov až do júla roku 1877. Následkom nepravdivých informácií o vojenskom stave Turecka, [...] Rusko neprejavovalo záujem o vojenskú spoluprácu s Rumunskom, považujúc, že celá situácia sa ukončí jednoduchou vychádzkou na Balkán. [...] Táto nemenná pozícia [...] voči Rumunsku sa udržala až do júla roku 1877, respektíve až do momentu krízy na fronte z Plevna. [...] Nepresnosť informácií o stave osmanskej armády koncentrovanej v Plevne zapríčinili dve ťažké prehry pre ruské vojská [...] a ruský veliteľ Nicolae, vysielal zúfalú žiadosť o urýchlenný vstup rumunskej armády do boja. Prítomnosť rumunskej armády na bojisku je potrebná [...] keď prvé úspechy osmanskej armády proti Rusom pri Plevne, v júly roku 1877, odhalili [...] závažné následky, ktoré mali tu pôvod.“

(V. Russu, *Studii de Istorie modernă*)

Opierajúc sa o tento zdroj, odpovedajte na nasledovné požiadavky:

1. Menujte panovníka Rumunska uvedeného v danom zdroji. **2 body**
2. Uveďte storočie, na ktoré sa vzťahuje daný zdroj. **2 body**
3. Uveďte historický proces znovuoťvorený v roku 1875 a jeden jeho následok, na ktorý sa vzťahuje daný zdroj. **6 bodov**
4. Uveďte, z uvedeného zdroja dve informácie vzťahujúce sa na Vládu Rumunska. **6 bodov**
5. Na základe daného zdroja sformulujte stanovisko vzťahujúce sa na účasť Rumunska vo vojne a podporte ho dvoma informáciami zo zdroja. **10 bodov**
6. Argumentujte za pomoci významnej historickej udalosti tvrdenie, podľa ktorého sa v rumunskom štáte schvália modernizačné opatrenia medzi rokmi 1864-1870. (Boduje sa opísanie významnej historickej udalosti a používanie spojiviek, ktoré vyjadrujú kauzalitu, ako i závery.) **4 body**

ZADANIE III.

(30 bodov)

Vypracujte na približne dvoch stranách esej o vývoji Rumunska v 20. storočí, majúc na zreteli:

- uvedenie troch aspektov vzťahujúcich sa na demokraciu z rumunského štátu v prvom storočí po vzniku Veľkého Rumunska/România Mare (1918);
- spresnenie základného zákona schváleného v Rumunsku medzi rokmi 1931-1940 a uvedenie jedného z následkov tohto zákona.
- uvedenie jednej politickej praktiky používanej v Rumunsku v období stalinizmu z druhej polovice 20. storočia;
- sformulovanie stanoviska vzťahujúceho sa na Rumunsko medzi rokmi 1965-1988 a jeho podporenie historickým argumentom.

Poznámka! Boduje sa aj používanie **adekvátneho historického vyjadrovania**, **štruktúra eseje**, **zdôraznenie vzťahu príčina - následok**, vypracovanie **historickej argumentácie** (opísanie jednej významnej historickej udalosti a používanie spojiviek, ktoré vyjadrujú kauzalitu, ako i záver) **dodržiavanie chronologického/logického sledu** historických udalostí a **zaradenie** eseje do spresneného rozsahu dvoch strán.